ҚИЁФАТ
УЛ-БАШАР

(Қиёфага қараб аниқлаш)

Тошкент
Ғафур Ғулом номидаги Нашриёт-матбаа бирлашмаси
1991

www.ziyouz.com kutubxonasi

86. 391
К 37

Нашрга тайёрловчилар: **Маҳмуд Ҳасаний,**
Акром Ҳабибуллаев.
Масъул муҳаррир — **Масъудали Ҳакимжон**
Муҳаррир — **Жонибек Сувонқулов**

4702620201—141 / М352(04)-91 **Қатъий буюртма — 91**
© **„Туркистон“ ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси, 1991 й.**

ISBN 5—635—01125—х

www.ziyouz.com kutubxonasi

СЎЗ БОШИ

Биз ҳаётимизда турли тоифадаги одамлар билан учрашамиз. Дўсту биродарларимизнинг, қариндош-уруғларимизнинг, ака-укаларимизнинг урфу одатларини, феълу ҳаракатларини яхши биламиз ва шунга қараб муомала қиламиз. Аммо яхши таниш бўлмаган одам билан учрашганимизда ва иш юзасидан мулоқотда бўлганимизда дарҳол у одамга синчковлик билан қараймиз, хатти-ҳаракатини кузатамиз, кўзига тикилиб, ундан бирор маъно ўқишга интиламиз, юз тузилиши, сўзи, овози, тишу қулоқларигача назар соламиз, яхши ёки ёмон, мулойим ёки қўполлиги ҳақида хулоса чиқаришга ва шунга қараб муомала қилишга интиламиз.

Бугун сизнинг диққатингизга ҳавола этилаётган «Илми қиёфа» («Қиёфа илми)» деб аталган илм ҳам худди шу асосда вужудга келган.

Ота-боболаримиз асрлар оша одамларнинг феълу атворларини ўрганганлар, гоҳ ютиб, гоҳ алданганлар, кишиларнинг гавда тузилишларига қараб, бундан хулоса чиқарганлар, бу хулосалар оқибат-натижада доно ҳакимлар томонидан йиғилиб, китоб шаклига келган. Бу китоб эса «Қиёфат ул-башар» («Одамзод қиёфаси»), «Илми қиёфа» («Қиёфадан аниқлаш») ва «Илми фаросат» («Фаросат билан билиш илми») деб аталган. Асрлар оша қўлдан-қўлга ўтиб, аввал қўлёзма, сўнг босма ҳолда араб, форс ва ўзбек тилларида кенг тарқалган. Қўлингизда турган китобча ҳам ана шундай китоблардан биридир.

Эски ўзбек тилидаги мазкур китоб биринчи марта 1908 йилда Тошкентда нашр қилинган. Бироқ бу китобда нашрлар ҳақида ёки унинг тайёрловчиси ҳақида ҳеч қандай маълумот йўқ. Охирида эса у котиб Муҳаммад мулла Юнус ибн Ҳакимжон Шоший хати билан чоп этилгани кўрсатилган. Мазкур китоб ҳақидаги маълумотни унинг 1909 йилда Когонда қайта чоп этилган нусхасидан билиб олиш мумкин. Унинг иккинчи нашри мулла Обиджон китобфуруш Намангонийнинг саъй ҳаракати билан 10 минг нусха миқдорида чоп этилган. Китоб охирида хотима берилган бўлиб, китоб форсий тилдан туркийга таржима этилгани кўрсатилади. Жумладан, қуйидагиларни ўқиймиз: «Махфий қол-

www.ziyouz.com kutubxonasi

мағайким, бу рисолайи ажиб ва ажолайи ғарибким, мўжиб масаррат ва мўвриси ибратдур, ўткон 1326 йилда таржима ва чоп қилдуруб жилванамойи оламиён қилган эдук, ва лекин бу рисола оммайи халқға мақбули хотирлари бўлуб, андак фурсатда нусхаси тамом бўлуб, сўрагучилар ҳаддин зиёда бўлғонлари учун иккинчи мартаба чоп қилдуруб, ташналаб толибларға дастгир айладук». Қуйироқда ёзилади: («Бу рисола)... ихтоми (охири)ға етди. Наманган шаҳрида мутаржими (таржимони) Хожа Жаҳонгир Чортоқий қалами шикаста рақами бирла 1909 йилда таҳрир ўлунди».

Демак, китоб Жаҳонгир Чортоқий томонидан таржима қилинган ва унинг хати билан чопга етқизилган. Бундан ташқари, халқнинг қизиқиши катта бўлгани учун талаблар асосида Когонда нашр этилган.

Китобни ўқиш жараёнида шу нарсага диққат қилиш лозимки, у бизга ўтмишдан қолган ёдгорлик, унда айтилган нарсалар юз фоиз тўғри, деб ҳеч ким кафолат беролмайди. Аммо унда айтилган кўпгина нишоналар ҳақиқат бўлиб, буни инкор этиш ҳам қийин. Унинг асрлардан асрларга ўтиб, халқ орасида ўқилиши ҳам унда қандайдир ҳақиқат борлигини билдиради. Кишиларнинг шакли ва расмига қараб ҳукм чиқариш ҳозирги пайтда давлат хавфсизлик комитетларида, криминалистикада, баъзи врачлар ёки экстрасенслар томонидан диагноз қўйишда ҳам қўлланиб келинмоқда. Оврупода ҳам бу фан қадимдан то шу кунларгача давом этиб келаётган бўлиб, фан тилида физиогномика деб аталади. Турк олими Иброҳим Ҳаққий ўзининг қомусий асари «Маърифатнома» да «Илми қиёфа»ни чиройли шеърга айлантириб берган. У қуйидагича бошланади:

Кимки бўйидур тавил[1],
Соддадил ўлур жамил.
Кимки бўйидур қасир[2],
Ҳийласи вордур касир[3].
Кимки васат[4] бўйлидур,
Оқилу хуш хўйлидур.

Қиёфа илмини масхарабозлик ёки бир-бирининг устидан кулиш учун деб ўйламаслик, унга жиддий фан деб қараш лозим. Бу илм арбобларининг ёзишларича, биров ҳақида ҳукм чиқараётган вақтда унинг фақат битта аъзоси, масалан, тишининг сўйлоқ, бурнининг эгри, сочининг сийрак эканига қараб эмас, балки гав-

---

[1] Тавил — узун
[2] Қасир — калта
[3] Касир — кўп
[4] Васат — ўртача

www.ziyouz.com kutubxonasi

дага умумий қараган ҳолда, барча аъзоларни бир-бирига қиёслаб, ҳамма нишоналарини солиштириб, сўнг хулоса чиқариш керак. Чунончи, китобнинг хотимасида ҳам шу фикр қуйидагича таъкидланади: «Илми қиёфани эгаллаган моҳир киши ҳар кимда ёмон сифатларга далил бўладиган аломатларни кўпроқ кўрса ва яхши сифатга далил бўладиган аломатларни камроқ кўрса, бундай киши ҳақида «ёмон» деб хулоса чиқариши, яхши сифатга далолат қиладиган сифатларни кўпроқ кўрса «яхши» деб ҳукм қилиши, яхши ва ёмон сифатлари баробар бўлса, яхши-ёмонликда ўртача экан, деб айтмоғи лозим».

Юқоридаги жумладан кўриниб турибдики, одамнинг яхши ёки ёмонлиги ҳақида шошиб ҳукм чиқариш мумкин эмас, аввало барча нарсани чамалаш, ақл тарозусига солиш, сўнг якун ясаш керак. Бундан ташқари, юқорида айтилганидек, «илми қиёфани эгаллаган моҳир киши» гина бу ишга қўл уриши ва ҳукм чиқариши зарур.

Шарқда қиёфа илми билан шуғулланиш ва бу илм манъ этилмаганини Муҳаммад алайҳиссаломнинг ҳадислари билан асослайдилар. Улардан бири: «Утлуб ул-хайра мин ҳисон ил-вужуҳ» бўлиб, бу ҳадис эпиграф сифатида китобнинг бош варағига ёзилган. Унинг мазмуни: «Сизлар яхшиликни чиройли юзлилардан қидиринглар», деганидир. Ҳақиқатан ҳам, бу ҳадис кишининг ташқи қиёфаси унинг ички оламидан хабар беришига яққол далилдир. Чиройли, очиқ юзли кишининг қалби ҳам гўзал бўлади, у доно ва ақлли бўлиб, дунёнинг ортиғу камига ғам чекмайди, бошқаларга меҳру оқибатли бўлиб, доимо кулиб туради. Ички оламининг гўзаллиги эса юзага зеболик ва тароват бахш этиб туради. Улар одамларнинг олдига бемалол бора оладилар ва дарду ҳасратларини қўрқмай, тортинмай айта оладилар. Хўмрайган, бадқовоқ кишининг олдига ким ҳам журъат қилиб бора олади? Бундай кишининг ички олами ташқи оламида акс этган бўлади. Унинг қўполлик қилишидан одам безиллайди, хўмрайган, бадфеъл одам қандай қилиб бировга яхшилик қилсин?

Умуман олганда, кишидаги туғма жисмоний камчилик унинг ақлида, асабида, феълу хўйида ўз аксини топмай қолмайди ёхуд унинг наслу насабида, ота-онасида қандайдир айбу нуқсон борлигини билдиради.

Рубоий:

Хамиртуруш асли ачиган хамир,
Унингсиз хуш бўлмас нон ила патир.
Айниса лек одам «хамиртуруши», 16
Зиёни бир неча авлодга татир.

Бошқа рубоий:

Боққа кириб қолдим бир куни бехос,
Қарасам, товланиб турибди чарос.

www.ziyouz.com kutubxonasi

Дедим:— Шунча лутфу назокат қайдан?
У деди:— Ҳаммаси онамдан мерос![1]

«Қиёфат ул-башар»нинг бир ерида ўқиймиз: «Ҳар кимнинг панжалари (бармоқлари) узун бўлса, умри узун бўлади». Бироқ ҳаётда бармоқлари узун бўлиб, узоқ яшамаганлар ҳам бор. Буни қандай тушунса бўлади? Кўпчилик бунга: «Бу тақдири азал, тақдирида шундай бўлади деб ёзилган, тақдирдан эса қочиб қутилиб бўлмайди», деб жавоб беради. Ҳа, ўтмишда одамни тақдирнинг ҳақиқий қулига айлантириб қўядиган одамлар ва оқимлар мавжуд эди. Уларнинг фикрича, одам роль бажарадиган артистга ўхшайди. Худо уни яратиб, дунёда нима ишлар қилишини ёзиб қўйган, у ана шу ёзилганларни ижро этади. Бундай фикрларни биз Умар Ҳайём рубоийларида айниқса яққол кўрамиз. Бироқ бу фикрга XII асрнинг буюк олими Имом Муҳаммад Ғаззолий чек қўйди ва инсонда ҳам ихтиёр борлигини Қуръони Карим оятлари ва ҳадислар асосида исботлаб берди. Бу фикрни Сўфи Оллоёр «Сабот ул-ожизин» китобида ривожлантирди. Мана бу байт шунга далилдир:

Агар чандики қўймас эркимизга,
Берибдур ихтиёри жузъий бизга. 16,5

Баитдан кўриниб турибдики, худо ҳар бир бандани ўз эркига қўйиб қўймаса ҳам, бироқ унга эркин ҳаракат қиладиган, ақл ва фаросат билан ўйлаб иш тутадиган жузъий, яъни унчалик катта бўлмаган ихтиёр берган. Одам мана шу ихтиёрий ҳаракатда тўғри йўл тутса оширғи олчи, бироқ ақлсизлик қилиб, тўғри йўлдан тойса, оғир фалокатга учраши, қўпол қилиб айтганда, ажалидан беш кун бурун ўлиб кетиши мумкин. Бундай ногаҳоний балолар, одатда, қазойи муаллақ дейилади.

Умуман, ислом динида икки тақдир: қазойи мубрам, яъни ҳеч ўзгартириб бўлмайдиган, қаттиқ ва мустаҳкам тақдир ҳамда қазойи муаллақ, яъни муаллақ ҳолда осилиб турадиган, ҳар лаҳза одамнинг бошига қўниб, фалокат келтирадиган тақдир бор. Паҳлавон Маҳмуднинг қуйидаги рубоийси ана шунга далилдир:

Дунё бамисоли бир заррин кўза,
Суи гоҳ ширину гоҳ аччиқ ўза.
Манманлик қилиб кўп кеккая кўрма,
Қазойи муаллақ турар бош уза. 16,5

Бироқ қазойи мубрам билан қазойи муаллақни инсон билиб ололмайди. Лекин ҳар эҳтимолга қарши у қазойи муаллаққа қарши курашади ва унинг олдини олишга ҳаракат қилади. Бу

---

[1] Рубоийлар мақола муаллифидан.

www.ziyouz.com kutubxonasi

эса ислом дини кўрсатиб ўтган закотларни вақтида бериш, айниқса, бева-бечора, етим-есимларга садақа қилишдир. Садақа етмиш балони қайтаради, дейилади хабарларда. Шунинг учун Муҳаммад алайҳиссалом ўзининг бир қанча ҳадисларида садақа қилишни буюради. «Сизлар ўз касалликларингизни садақа билан даволанглар», дейилади уларнинг бирида. Демак, юқоридагилардан шундай хулоса чиқариш мумкин: агар кишининг умри қазойи мубрам бўйича саксон йил бўлса, қазойи муаллақга дучор бўлиб, қирқ ёки эллик йилгина яшаши мумкин. Кишининг бармоқлари узун бўлса-да, узун умр кўриши ўрнига қисқа яшашининг сабаби ҳам юқоридаги кабидир.

Китоб муқаддимасида ёзилганидек, қиёфа илми «ғоятда шариф ва зарур илмлар жумласидан» бўлса-да, аммо ғоятда қийин ва кучли ақл ҳамда фаросат талаб қиладиган илмдир. Зотан, кишининг гавдасида ёмонлик аломатлари зоҳир бўлса ҳам, бироқ у таълим-тарбия, илму ҳунар касб этиб, ўзини маънавий поклаши, энг яхши хулқ ва чиройли сифатлар билан безаниши мумкин.

Мазкур қиёфа илми ҳақидаги китоб оммавий тираж билан босилаётгани ва уни ҳар бир тоифадаги одам ўқишини эътиборга олган ҳолда тилини бир оз соддалаштирдик. Чунки у эски ўзбек тилига таржима қилинган бўлиб, унда кўпгина арабча ва форсча сўзлар, иборалар ҳамда жумлалар мавжудлиги тушунишни қийинлаштириб қўйиши мумкин эди. Яна эски араб ҳарфида ўқишни ўрганувчилар учун мўлжалланган ҳолда унинг арабча ҳарфдаги матнини ҳам илова қилдик.

Маҳмуд Ҳасаний

www.ziyouz.com kutubxonasi

БИСМИЛЛОҲИР РАҲМОНИР РАҲИМ

Камоли Шарифида: «Биз инсонни чиройли қоматда яратдик!» дегувчи Парвардигори оламга мақтовлар бўлсин! Шаъну шавкати ҳақида: «Унга улуғ хулқ бердик!» ояти нозил бўлган саййидимиз Муҳаммад алайҳиссаломга ҳамда ўз жонларини доно пайғамбар итоатига бахшида этган унинг дўстларига салавот ва саломлар бўлсин!

Ҳамд ва салавотдан сўнг донодил дўстларимизнинг нурли қалбларига ва софлик сувлари томчилаб турадиган кўнгилларига махфий ва яширин қолмағайким, бу рисоланинг мавзуси «Илми қиёфа» («Қиёфадан билиш») ва «Илмий фаросат» («Фаросат билан сезиш»)дир. Бу илм ғоят азиз ва зарурий илмлардан ҳисобланади. Зеро бу илмдан фойдаланган ва уни амалга тадбиқ қилган киши одамнинг башарасига боқиб, кузатиш орқали, ҳеч қандай синов ва тажрибаларсиз, унинг яхши ва ёмон хислатларидан огоҳ бўлади. Агар кишининг қиёфасидан яхши сифати ва чиройли феъли маълум ва ошкор бўлса, дўстлик йўлини тутади. Борди-ю, қиёфасидан ёмон хислат ва қабиҳ феъли равшан ва маълум бўлса, дўстликни тарк этиб, суҳбатидан узоқлашиши, фасод ва зарарларидан эмин ва саломат бўлиши зарур. Ҳикоят:

Келтиришларича, қадим замон ҳакимларидан бири ўз замонидаги одамларнинг ёмонлигидан кўнгли оғрибди ва бу донолик соҳиби бўлган зот шаҳардан чиқиб кетиб, тоғнинг устига чиқиб яшай бошлабди. Аммо эшиги олдига бир моҳир рассомни тайин қилиб қўйибди. Шаҳар халқидан кимки бу файласуф олимни зиёрат қилиш учун келса, мазкур рассом у кишининг суратини қоғозга чизиб, ҳакимга олиб кириб кўрсатар экан. Ҳаким суратни «Илми қиёфа» бўйича диққат билан кузатиб, агар қиёфасида яхши кишининг белгиларини топса, ичкарига рухсат берар ва у билан суҳбат қилар экан. Борди-ю, башарасидан хиёнаткорлик белгиси намоён бўлса, дарвозадан қайтариб юборар экан.

Кунлардан бир кун бир киши уни зиёрат қилиш учун келди. Рассом ўз одати бўйича у кишининг расмини чизиб, ҳакимга киритди. Ҳаким расмни диққат билан кузатиб, бу кишининг ёмон ва кўнгли қора эканлигидан хабар топиб, ичкарига киришга рухсат бермай, дарвозадан қайтариб юборишга ишорат қилди. Бу киши

www.ziyouz.com kutubxonasi

эса ҳакимга: «Эй ҳаким, сен қиёфамга қараб, менинг ёмон феълли киши эканимдан хабар топдинг. Ҳа, бу рост ҳақиқатдир. Лекин мен риёзат ва меҳнат сабабли барча ёмон хислатлардан ўзимни тозалаб, энг яхши сифатлар билан безанганман. Мендан бирорта зарар юз беради, деб ўйлама ва файз таратувчи суҳбатингдан маҳрум қилиб қайтарма!» деган хабарни киритди. Шундан сўнг ҳаким ўз ҳузурига йўл берди.

Фард:

Ҳакимға ани хуш паёми[1] етти,
Талаб айлаб кетуруб суҳбат этти.

У ҳаким билан ўзаро суҳбатлашиб, сўнг манзилига қайтди.

Демак, бу илмнинг фойдаси ҳар икки томонга ҳам таъсир этади. Биринчи фойдаси шуки, бу илмнинг йўлланмаси билан киши ўзининг айбу нуқсонларидан огоҳ бўлиб, ёмон хислатларидан қутилади. Иккинчи фойдаси шуки, бошқа кишиларнинг айбларидан хабар топиб, уларнинг зиён-заҳматидан саломат бўлади.

Ҳикоят:

Айтишларича, бир куни ҳазрати Имоми Жаъфари Содиқ,— Аллоҳ ундан рози бўлсин!—сафарга чиқдилар. Шаҳарда бир одамни учратиб қолди. У киши чиройли либослар кийган ва ўзига оро берган эди. Мазкур киши Имомнинг йўлини тўсиб, тавозе бирла салом берди ва Имомнинг номини ва қайси шаҳардан эканини сўради. Имомнинг ким эканини билгач, узангисини ўпди, ўзининг ихлосу эътиқодини изҳор этиб, меҳмон қилиш орзусида уйига таклиф айлади. Бу валий зот қанчалар узр айтса, у ўз таклифини шунчалар зиёда қилар эди. Бул жаноб қиёфа илми юзасидан унинг айблари ва ёмон хулқларидан огоҳ бўлсалар ҳам у кишининг ялиниб-ёлвориши ва ортиқча тавозе кўрсатгани учун ноилож таклифини қабул этдилар.

Алқисса, бу киши ул жаноб уловининг жиловидан тутиб, шаҳарга олиб кирди ва ўз ҳовлисига тушириб, меҳмондорчилик асбобларини ҳозир ва муҳайё қилиб, хизматни жойига қўйди. Эртасига ҳазрати Имом қайтиш учун рухсат ва ижозат сўрадилар. Шунда ҳалиги киши:

— Ажабо, менинг толеим шу қадар шум ва бузуқ бўлармики, замонининг имоми раҳнамоси, Аллоҳ Расулининг авлоди ўз ихтиёрлари билан қадам ранжида этиб, қадамларининг нури билан қоронғу кулбамизни мунаввар қилдилар. Қулоғига ғуломлик ҳалқасини таққан бу каминага ҳайфки, бир неча кун жанобларининг хизматларини бажо этолмаса ва хизмат баҳонаси билан бир неча яхши панду насиҳат сўзларини эшитиб, кимиё таъсирли суҳбатларидан маҳрум қолса!—дея илтижони ҳаддан оширди.

[1] Паём — хабар

www.ziyouz.com kutubxonasi

Имом унинг кўнгли учун бир неча кун ҳовлисида туришга мажбур бўлдилар.

Алқисса, Ҳазрати Имом ҳар куни кетишга рухсат сўрар, у киши эса тобора ўз муҳаббатини изҳор қилиб, лойиқ хизматларни адо этар эди. Шундай қилиб, унинг ҳовлисида икки ҳафта тургач, бир куни ўз манзилларига қайтмоқ учун қасд қилдилар. Имом отга минмоқчи бўлганларида у маккор лаин чўнтагидан бир қоралама қоғоз олиб, ул жанобга узатди. Имом ўқиса, унда меҳмондорчилик учун кетган барча сарфу харажат ёзилган экан. Ул жаноб ҳайрон бўлиб, бир оз ўйлаб турдилар-да, харажат учун пуллари бўлмагани учун, либосу отини харажат эвазига берди ва ўзлари пиёда, яланғоч ва ялангоёқ манзилларига қайтдилар.

Айтишларича, Ҳазрати Имомга бундай муомала қилган кишининг кўзлари кўк ва кичик, ичкарига ботган эди. Шундай кўринишдаги ҳар бир киши макру ҳийлали, хиёнаткор, кўнгли қора, беҳаё ва бешарм бўлади.

ИЛМИ ҚИЁФАНИНГ БАЁНИ

Мўътабар файласуфлар ва донишманд ҳакимлар одамзоднинг барча аъзолари кишининг яхши хулқлари ёки ёмон сифатларини билдирувчи воситалардир, деб таъйин қилганлар. Одамнинг ташқи томондан кўриниб турган ҳар қандай аъзоси ички оламидаги яхши ва ёмон томонларига далил бўлишини тажрибадан ўтказганлар. Илми қиёфанинг ростлигига қуйидаги ҳадиси шариф[1] далил бўлиб, унда шундай дейилади: «Куллу тавилин аҳмақун, илло Умар, куллу касирин фитнатун, илло Али»[2].

ҲИКОЯТ

Нақл қилишларича, бир киши чироқ ёқиб китоб ўқиётган эди. Унда: «Соқолнинг узунлиги аҳмоқликка далилдир», деб ёзилганини кўриб қолди. Соқолини ушласа, жуда узун экан. «Аҳмоқлар қаторига кириб қолмайин» деб, соқолини маҳкам тутамлади ва ўзига-ўзи: «Ушбу тутамимдан ортиқчасини чироқда куйдираман, бир тутами қолса етади»,— деди ва шошганича соқолини чироққа тутган эди, соқолининг ҳаммаси куйиб кетди. Бундай қилиши унинг аҳмоқ эканлиги далилидир.

---

[1] Ҳадис — Муҳаммад алайҳиссалом оғзидан ёзиб олинган ҳукмлар.

[2] Ҳар бир новча аҳмоқдир, аммо Умар бундан истисно, ҳар бир пакана фитначидир, аммо Али бундан истисно.

www.ziyouz.com kutubxonasi

БОШНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг боши катта, тўртбурчакли ва теп-текис бўлса, сочлари қалин ва қаттиқ бўлса, унинг ақл соҳиби, фаҳму фаросатли ва ҳимматли-саховатлилигидан далилдир.

Ҳар кимнинг боши кичкина, чўзиқ, сочлари кам ва сийрак бўлса, бу унинг аҳмоқ, нодон, зеҳни паст, гумроҳу бетамиз эканлигидан далолатдир.

ПЕШОНА АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг пешонаси кенг ва чизиқларсиз, текис бўлса, бошқа нишоналари бўлмаса, бу кишининг гиначи, баднафс, ёлғончи, алдоқчи, кибру ҳаволи эканини намоён этади.

Ҳар кимнинг пешонаси ўртача бўлиб, ўртасида чизиқ ва йўллари бўлса, у кишининг ростгўй, садоқатли дўст, ақлли ва тадбиркор, бахту давлатли эканидан далолатдир.

Ҳар кимнинг пешонаси тор бўлса, у кишининг беҳаё ва нодон, қўрқоқ, фалокат ва касофатли бўлиши шубҳасиздир.

Ҳар кимнинг пешонасида бош томондан қуйига қараб бир чизиқ тортилган бўлса, бу одамнинг жаҳли тез, урушқоқ ва доим хафа эканлигидан далолатдир.

Пешонадаги чизиқларнинг ҳар бири ўн йиллик умрга далолат қилади, чунончи, чизиқ битта бўлса, ўн ёшга, иккита бўлса, йигирма ёшга, учта бўлса ўттиз ёшга киради. Шунга қиёсан чизиқ қанча кўп бўлса, умри шунча узоқ бўлишидан далолат беради.

ҚОШНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Кимнинг қоши қалин, узун ва мўйлари кўп бўлса, у кишининг такаббур, жоҳил ва ўзбилармонлигидан далолатдир.

Кимнинг қоши бир-бирига туташ бўлса, бундай киши улфат ва меҳрибон бўлади. Агар бу сифат эркак кишида бўлса, бундай эркак ўз хотинини яхши кўрадиган, аёлда бўлса, бундай аёл жинсий суҳбатни яхши кўрадиган бўлади.

Ҳар кимнинг қоши узун ва қисқаликда ҳамда қораликда ўртача бўлса, бу мазкур кишининг фаросатли, диёнатли ва нозик табиатли эканидан далолатдир.

Ҳар кимда қошнинг учи ингичка бўлиб, аввали йўғон бўлса, бундай кишининг урушқоқ ва фитначи эканини билдиради. Агар қошлари баланд бўлса ақли кам, ўзи такаббур бўлади.

www.ziyouz.com kutubxonasi

Агар қошнинг мўйлари узун бўлса, бу мазкур кишининг ҳимматли, шижоатли, айни пайтда аччиғи тез ва урушқоқ бўлишидан далолатдир.

КЎЗНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Кимнинг кўзи катта ва қора бўлса, бундай киши суст ва беғайрат бўлади. Кўзлари кичик бўлса, енгил ва фаҳми кам бўлади. Катта-кичикликда ўртача бўлса, ҳаёли ва вафоли бўлади. Кимнинг кўзи чуқур бўлса, бу ўша кишининг такаббур, фосиқ, ўзгаларнинг моли ва ҳақидан қўрқмайдиган, юраги эгри бўлишидан далолатдир.

Агар кишининг кўзи ирғиб чиққан бўлса, бундай киши беҳаё ва бахил бўлади. Кимки кўзини тез-тез очиб-юмиб турса, бундай киши алдоқчи ёки ўғри бўлади.

Кимнинг кўзи катта, қизил, иллати йўқ, беғубор бўлса, унинг умри узун ва ўзи полвон бўлишидан далолат беради. Бироқ чақир кўзли киши бахил, беҳаё ва ҳимматсиз бўлади.

Ҳар кимнинг кўзи кичик ва кўк бўлса, бундай киши ҳийлагар, алдоқчи ва шаҳватпараст — жинсий алоқага иштиёқманд бўлади. Агар кўзи мушукнинг кўзига ўхшаб юмалоқ бўлса, бу мазкур кишининг саодатли ва шодмон бўлишидан далолатдир.

Кўзнинг катта ва кичикликда, қора ва қизилликда ўртача бўлиши кишининг яхши ҳулқли, яхши одатли бўлишини билдиради.

Ҳар кимнинг кўз оқида қизил томирлари бўлса, бундай киши шаҳватпараст бўлади.

ҚУЛОҚНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Кимнинг қулоғи катта бўлса, бундай одам яхши киши бўлиб, эшитган нарсасини эсдан чиқармайдиган, умри узун, баъзан аччиғи чиқиб турадиган бўлади.

Кимнинг қулоғи кичкина бўлса, нодон ва жоҳил бўлади. Аммо қулоғи ўртача киши ақлу фаросатли ва саодатманд бўлади.

Ҳар кимнинг қулоқ остидаги юмшоғи сергўшт бўлса, бадавлат бўлади.

БУРУННИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг бурни ингичка бўлса, бундай киши енгилтак ва кам ақл бўлади.

Ҳар кимнинг бурни ялпайган ва тешиклари катта бўлса, бундай киши сершаҳват ҳамда аччиғи тез бўлади.

Кимнинг бурни эгри бўлса, икки юзламачи ва гуноҳ йўлга юрадиган бўлади.

www.ziyouz.com kutubxonasi

Кимнинг бурни узун, катта, бурнининг учи тўтининг тумшуғига ўхшаса, бадавлат бўлади, бироқ катта-кичикликда ўртача бўлса, хушфаҳм ва хушфаросат бўлади.

Бурун икки тарафининг баландлиги ва ўртасининг пастлиги кишининг камбағал ва қашшоқ бўлишидан нишонадир.

ЛАБНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг лаби қалин ва сергўшт бўлса, бундай киши аҳмоқ ва бетамиз, бошқаларга нисбатан адоват ва хусумат сақлайдиган бўлади.

Кимнинг лаби юпқа бўлса, бундай киши хушфаҳм ва табиати нозик бўлади.

Кимнинг лаби қора ёки кўк бўлса, баднафс ва нопок бўлади.

Кимнинг лаби қизил бўлса, бундай киши саодатли ва насли тоза бўлади. Лаби сариғ одам касалванд бўлади.

ОҒИЗНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Оғзи катта одам юракли ва бақувват бўлади. Оғзи кичик киши эса юраксиз ва қўрқоқ бўлади.

Агар аёл кишининг оғзи катта бўлса, бундай аёлни ҳеч қачон чарчатиб бўлмайди. Бундайлардан худо ўзи асрасин.

ТИШНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг тиши катта-катта ва бир-бирига ёпишган бўлса, бундай киши ёмонлик қилувчи бўлади. Тишлари майда ва ораси очиқ киши эса соғлом бўлади ҳамда касалликка кам чалинади.

Кимнинг тиши эгри ва нотекис бўлса, бундай киши алдовчи ва хиёнаткор бўлади. Ҳар кимда тишининг оралари очиқ, бир текис ва катта-кичикликда ўртача бўлса, бундай киши саодатли, одил, инсофли ва ростгўй бўлади.

Кимнинг тиши ўттизта, ўттиз битта ёки ўттиз иккита бўлса, зийрак ва бадавлат бўлади. Ўттиздан кам бўлса, фалокатга йўлиқадиган ва қашшоқ бўлади.

ТИЛНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг тили ва оғзининг ичи қизил бўлса, бундай одам бахтли ва хушфеъл бўлади. Тили қора ёки сариқ киши бадфеъл ва наҳс табиатли бўлади.

ЖАҒНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Кимнинг жағи отнинг жағига ўхшаган ва камгўшт бўлса, бундай киши хушфъел бўлади. Кимнинг жағи гўштли бўлса, но-

www.ziyouz.com kutubxonasi

дон ва такаббур бўлади. Ўртача жағли киши ақлли, фаросатли ва ҳунарманд бўлади.

БЎЙИННИНГ АЛОМАТЛАРИ

Бўйни калта киши ҳийлагар ва алдамчи бўлади.

Кимнинг бўйни узун ва ингичка бўлса, бундай киши қўрқоқ ва аҳмоқ бўлади.

Кимнинг бўйнқ сергўшт ва йўғон бўлса, бундай киши ростгўй, инсофли ва маслаҳатгўй бўлади.

Ҳар кимнинг бўйнида битта чизиғи бўлса — умри узун, иккита чизиғи бўлса — ҳунарманд, учта чизиғи бўлса — бадавлат бўлади.

ЮЗНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Фард:

Агар пургўшт бўлса кимда рухсор[1],
Нишондур хўйи[2] қаттиғ, жаҳли бисёр.

Ҳар кишининг юзи сергўшт бўлса ғайратсиз, ҳар нарсани тезда ёдидан чиқарадиган ва қўпол бўлади. Юзида гўшти бўлмаса, ёмон ниятли ва ёвуз фикрли бўлади. Юзининг гўшти ўртача бўлса, хушфеъл бўлади. Ранги сариқ киши ҳам ёмон ниятли бўлади.

СОҚОЛНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Соқоли оз киши зийрак ва доно, ақлли ва ҳушёр бўлади. Ҳар ким тикка соқолли бўлса, оғир, сабрли ва андишали бўлади.

Соқоли кўп ва узун киши нодон ва аҳмоқ бўлади. Ҳар кимнинг соқоли ўта қалин бўлса, гумроҳ ва бефаҳм бўлади.

ЕЛКАНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг елкаси камгўшт ва ориқ бўлса, бундай кишининг кўнглида ёмон хаёл ва фасод ўйлар бўлади. Кишининг елкаси сергўшт ва йўғон бўлса, аҳмоқлик белгисидир.

Кимнинг елкасида жуни кўп бўлса, камбағал бўлишидан далолатдир. Кимнинг елкаси жунсиз ва ўртача бўлса, бу унинг ақлу-фаросатли, саодатли ва табиати нозик бўлишидан далолатдир.

БИЛАКНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг билаги узун ва қўлтиғи сергўшт бўлса, бахту иқболли ва ризқи баланд бўлади. Билаги калта ва қўлтиғи кам гўштли бўлса, камбағалликдан далолатдир.

---

[1] Рухсор — юз

[2] Хўй — феъл, одат.

www.ziyouz.com kutubxonasi

КУКРАКНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг кўкраги кенг ва сергўшт бўлса, бу бахтиёрлик нишонидир. Кўкраги тор ва камгўштлик эса нахс ва бадбахтлик аломатидир.

ЭМЧАКНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Кимнинг эмчаги катта бўлса, бадавлат ва серфарзанд бўлади. Борди-ю, бир эмчаги катта бўлиб, биттаси кичик бўлса, бу бадбахтлик белгисидир.

ҚОРИННИНГ АЛОМАТЛАРИ

Қорни катта киши аҳмоқ бўлади. Ўртача бўлса, маслаҳатдон, ақли комил ва ҳушёр бўлади.

Кимнинг қорнида бир дона чизиғи бўлса, у киши тиғдан ўлади. Иккита чизиғи бўлса, аёл билан кўпроқ улфат ва суҳбатдош бўлади. Учта чизиқ бўлганда эса ақлли, илмли ва ҳушёр бўлади. Тўртта ва бешта чизиқ ҳам шундан далолат беради. Ҳеч қандай чизиқ ва йўллар бўлмаса, бундай киши иқбол эгаси бўлади.

Кимнинг киндиги катта ва юмалоқ бўлса, саодатли ва бадавлат бўлади.

БЕЛНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг бели йўғон бўлса, бу қувватли, шижоатли ва такаббур бўлишидан далолатдир. Кимнинг бели эгик экан, у ёмон феълли бўлади. Бели узунлик нахстабиатлигидан нишонадир. Ҳар кимнинг бели ўртача бўлса, бу саодатли ва бахтиёрлигидан далолатдир.

РАНГНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг ранги анор доналарига ўхшаб қизил бўлса, бундай киши тез-тез хафа бўлиб турадиган, ҳар ишни шошиб қиладиган бўлади.

Кимнинг ранги кўк бўлса, нияти бузуқ бўлади.

Кимнинг рангида оқ-қизиллик бўлса, хушхулқ ва яхши феълли бўлади.

Кимнинг ранги қизил бўлиб, қорага мойилроқ бўлса, ёмон хулқли бўлади.

Буғдойранг киши хушфеъл, оқил, тезфаҳм, ҳушёр, фаросатли ва бахтиёр бўлади.

www.ziyouz.com kutubxonasi

БАДАННИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг бадани мулойим бўлса, фаҳму идрокли, табиати латиф, ўзи озода бўлади. Ҳар кимнинг бадани қаттиқ бўлса, бақувват, аммо бетамиз ва бефаҳм бўлади.

Ҳар кимнинг териси нафис ва мулойим бўлса, яхши феълли ва хуш сифатли бўлади.

МУЙНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг баданидаги мўйлари бақувват бўлса, у кишининг шижоатли ва баҳодир эканидан далолатдир. Мўйларининг мулойимлиги қўрқоқлик нишонасидир. Мўйларининг қаттиқ ва мулойимликда ўртача эканлиги ташидан ва ичидан ҳам яхши ва тоза инсонлигидан далолатдир.

Ҳар кимнинг кўкрагида ва қорнида мўйлари кўп бўлса, бундай киши аблаҳдир. Мўйи кам бўлса, латиф ва ақлининг кўплигидан далолатдир.

Кимнинг мўйлари сариқ бўлса, бу аҳмоқлигидан нишонадир. Мўйлари қизил бўлса, паҳлавон ва асаби соғ бўлади. Мўй қора ва мулойимликда ўртача бўлса, ақлли ва табиати хуш эканини кўрсатади.

Ҳар кимнинг баданида бир тешикдан бир мўй чиққан бўлса, бу бадавлат бўлиши нишонидир. Агар икки дона чиқса, ҳунарманд эканидан далолатдир. Агар учта чиқса, бундай киши серибодат, агар тўртта чиқса, камбағал ва қашшоқ бўлишидан белгидир.

Мўйларининг ингичкалиги бадфеъллиги далилидир.

ОВОЗНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Кимнинг овози баланд ва йўғон бўлса, ботир бўлади. Овози мулойим ва ингичка бўлса, бундай кишининг барча феъли ва одатлари яхши бўлади. Димоғи билан сўзлаган киши такаббур бўлади. Хунук овозли киши аҳмоқ бўлади. Мулойим ва секин сўзлайдиган киши оқил ва доно бўлади. Тез гапирадиган одамнинг ҳулқи яхши бўлмайди. Сўзлаганда қўли билан ишорат қилиб турган киши зийрак ва фаросатли бўлади.

КУЛГИНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар ким қаттиқ овоз билан қаҳқаҳа уриб кулса, бундай киши нодон ва беҳаё бўлади, кулганда паст овоз билан куладиган киши андишали, ҳаёли, хушҳулқ ва вазмин бўлади.

www.ziyouz.com kutubxonasi

ҚОМАТНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг бўйи узун бўлса, аҳмоқ бўлади. Қисқа бўлса, фитначи бўлади. Ўрта бўйли киши доно, фаросатли ва кўнгли тоза бўлади.

Доноларнинг айтишларича, кимники бўйининг узунлиги бир юз йигирма панжа келса, бу энг яхши қоматдир. Бундан қанчалик кам бўлса, шу қадар нуқсонли бўлади.

ЮРИШНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар ким юрганда оёғини эгри қўйса, бундай одам катталарни ғийбат қиладиган ва уларни ёмон сифатлар билан эсга оладиган бўлади.

Кимки йўл юрганда белини ва ундан пастини қимирлатиб юрса, бу киши убна[1] деган дардга мубталодир.

Тез-тез юрган кишида қаҳру ғазаб кўп бўлади. Юрганда секин қадам қўйса, бу ғамгинлик аломатидир. Ўртача тезликда юриш ташқи ва ички томонида яхши сифатларга эгалик далилидир. Ерни қаттиқ босиб юриш бадбахтлик нишонаси.

КАФТНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг кафти сергўшт бўлса, бадавлат бўлади.

Кафтлари қизил бўлса, хушфеъл ва табиати озода бўлади. Кафтлари сариқ рангли бўлса, фосиқ ва ёмон бўлади. Агар кафтлари оқ ва қора рангли бўлса, бадбахтлик нишонасидир.

Кафтларида чизиқлари кўп ё оз бўлса ҳам ёмондир. Ўртача бўлса, у киши саодатли ва иқболли бўлади.

ПАНЖАНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Кимнинг панжалари узун экан, умри узун бўлади. Панжалари ингичка ва мулойим бўлса, бахтиёрлик нишонидир. Панжаларини юмганда ораси очиқ турса, камбағал бўлади, юмганда жипс турса, бадавлат бўлади.

ТИРНОҚНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Кимнинг тирноқлари қизил бўлса, олим, ақли кўп ва зийрак, бадавлат ва табиатан сахий бўлади. Тирноқларнинг сариқ ёки қоралиги бундай кишининг паришонҳол, камбағал ва бахтсиз бўлишидан далолатдир.

---

[1] Орқа чиқарув аъзосидаги қичима касаллиги.

www.ziyouz.com kutubxonasi

СОННИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг сони гўштдор бўлса, бундай киши хотин билан кўп айшу ишрат қилади. Сони қаттиқ, мўйлари оз бўлса, бадавлат бўлади.

Кимнинг оёғи сермўй ва йўғон бўлса, ҳаётда кўп пиёда юради ва ўзи камбағал бўлади.

Кимнинг оёғи узун бўлса, такаббур ва ҳасадчи, калта бўлса, камбағал ва бечоралик нишонидир. Ўртача бўлса, шижоатли, саховатли, бахтиёр ва зоти покликдан далолатдир.

ОШИҚНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг ошиғи сергўшт бўлса, бадавлат бўлади. Ошиғида жунлари бўлса, кам фарзанд бўлади. Бир ошиғи катта ва бири кичик бўлса, бундай кишининг умри кўпроқ зиндонда ўтади. Кимнинг ошиғи кичик ва юмалоқ бўлса, бадавлат бўлади. Ошиғи узун ва эгри бўлса, қашшоқ ва беиқбол бўлади.

ПОШНАНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг пошнаси кичик ва мулойим бўлса, бадавлат бўлишидан нишондир. Агар пошнаси катта ва эгри бўлса, камбағал бўлади. Ҳар кимнинг пошнаси гўштдор ва юрганда ялпайиб турса, изи ҳам катта бўлса, кўпинча бундай киши ўғри бўлади.

ОЁҚНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Кимнинг оёғи юмалоқ ва жуни кам бўлса, бу бахтиёрлик, саодатлилик ва бадавлатлик далилидир. Оёғи чўзиқ ва ялпайган бўлса, камбағаллик нишонидир.

Агар оёғининг остида чизиқ бўлмаса, бу одам аксар пиёда юради. Оёғининг ости сариқ ёки қора бўлса, бундай киши камфарзанд ва ёмон ишлар билан шуғулланувчи бўлади. Оёғининг ости қизил ва юмшоқ бўлса, ақлли ва давлатманд бўлади.

Ҳар кимнинг икки оёғида кўндалангига қараб коваги бўлса, бундай киши доим отда юради.

ОЁҚ ПАНЖАЛАРИНИНГ АЛОМАТЛАРИ

Ҳар кимнинг оёқ панжалари ингичка ва узун бўлса, бу тезфаҳм эканлиги далилидир. Панжалари бир-бирига ёпишган бўлса, яхшилик аломатидир. Панжалари бир-биридан ажраган бўлса, паришонҳол бўлади.

Агар бошмалдоғига нисбатан ёнидаги бармоғи узун бўлса, бундай киши бахтли, иқболманд ва молдор бўлади, боз устига

www.ziyouz.com kutubxonasi

кўп хотин олади, хотини ундан аввал ўлади. Борди-ю, мазкур бармоғи калта бўлса, хотиндан аввал ўзи ўлади.

Оёқ панжалари кичик бўлса, бундай кишининг зоти паст, ўзи ёмон сифатли бўлади.

Кимнинг бошмолдоғи калта ва йўғон бўлса, бундай киши жаҳонгашта бўлади.

Ҳар кимнинг оёқ тирноқлари сариқ ёки қора бўлса, айбдор эканидан далолатдир. Тирноқларининг қизил ва мусаффолиги ҳунармандлигидан белгидир.

* * *

Илми қиёфани эгаллаган моҳир киши ҳар кимда ёмон сифатларга далил бўладиган аломатларни кўпроқ кўрса ва яхши сифатга далил бўладиган аломатларни камроқ кўрса, бундай киши ҳақида ёмон деб хулоса чиқариши, яхши сифатга далолат қиладиган сифатларни кўпроқ кўрса, яхши деб ҳукм қилиши, яхши ва ёмон сифатлари баробар бўлса, яхши-ёмонликда ўртача экан, деб айтмоғи лозим.

Бу зикр этилган аломатларнинг барчаси эркак ва аёллар учун баб-баравардир.

ФАСЛ. ҲАР ХИЛ АЛОМАТЛАР БАЁНИДА

Ҳар кимнинг пешонасида қора холи бўлса, бундай киши бадавлат ва бахту иқболли бўлади.

Ҳар кишининг елкаси филнинг елкасига ўхшаб дўнг бўлса, бадавлат бўлади. Ҳар кимнинг елкаси маймуннинг елкасига ўхшаб камгўшт ва чуқур бўлса, кулфатли ва қашшоқ бўлади.

Ҳар кимнинг ёнбошида саккизта устухони (қовирғаси) бўлса, подшо бўлади. Тўққизта бўлса, давлатли бўлиши нишонидир. Ўнта бўлса, камбағаллик белгиси. Ўн битта бўлса, художўйлик ва парҳезгарлик нишонидир. Ўн иккита бўлса, ранжу ғамни кўп тортади. Ўн учта бўлса — молдор ва иқболли, ўн тўртта бўлса — ёмон ишларни қилувчи ва қўпол бўлади.

Ҳар кимнинг жинсий олатида қора холи бўлса, хотин билан кўп айшу ишрат қилади ва кўнгли хоҳлагандек висол лаззатига эришади.

www.ziyouz.com kutubxonasi

ИБРОҲИМ ҲАҚҚИЙ

«Илми қиёфа» («Қиёфа илми») китобидан боблар

КИШИНИНГ БУЙИ

Кимки бўйидур тавил,
Соддадил ўлур жамил.
Кимки бўйидур қасир,
Ҳийласи вордур касир.
Кимки васат бўйлидур,
Оқилу хуш хўйлидур.

СОЧ

Кимки сочи сард ўлур,
Ақл-ла журъат бўлур.
Кимки сочи нарм ўлур,
Аблаҳу бешарм ўлур.
Кимки сочи соридур,
Кибру ғазаб коридур.
Кимки сочидур қора,
Сабри вор они ора.
Сочи оз ўлон латиф,
Ўлди арифу зариф.

БОШ

Боши кичик — ақли оз,
Ўлса анга дема роз.
Боши буюк ўланнинг
Ақли чўҳ ўлур анинг.
Ақраъа ўлма яқин,
Бадхўй ўлур пек сақин.

www.ziyouz.com kutubxonasi

ПЕШОНА

Жабҳаси зийқ ўланнинг,
Зийқ ўла ҳулқи анинг.
Жабҳаси ўлан ариз,
Бадхўй ўлур чун мариз.
Мўътадил ўлса жабин,
Соҳибини бил амин.
Жабҳаси бечин ўлон,
Коҳил бўлур бегумон.
Чини узундур фаҳим,
Оз эса ўлмиш карим.
Қош ораси чин ўлон,
Ғам юкидур ул ҳамон.

БУРУН

Узниқ кабир бўлса бул,
Жоҳилу коҳилдур ул.
Узни кучик ўғридур,
Авсат ўлон тўғридур.

ҚОШ

Қошда чўқ ўлон қили,
Миксор ўлур ғуссали.
Қоши очиқ тўғридур,
Чотма ўлон ўғридур.
Қоши муқаввас ўлон,
Дилбар ўлур ҳар замон.

КЎЗ

Кўз чуқур ўлса қалил,
Ўлмиш у кибра далил.
Чашми сияҳдур мутиъ,
Чашми қизилдур шажиъ.
Кўзлари кўкдур лабиб,
Лек ала кўзли адиб.
Чашми кучикдур хафиф,
Чашми буюкдур зариф.

www.ziyouz.com kutubxonasi

ЮЗ

Важҳи буюкдур алил,
Қибра кучикдур далил.
Важҳи пек узун ўлон,
Лоф ила сўйлар ёлғон.
Қимки тиришдур юзи,
Талх ўлур аксар сўзи.
Важҳи мудаввар керак,
Бадрдан анвар керак.
Чун мутабассим ўлур,
Ани кўран ком олур.

www.ziyouz.com kutubxonasi

ЛУҒАТ

Авсат — ўртача
Адиб — одобли
Алил — иллатли
Амин — ишончли
Ариз — кенг
Ақраъ — кал
Бадр — тўлин ой
Важҳ — юз
Жабин — пешона
Жабҳа — пешона
Зийқ — тор
Қабир — катта
Карим — саховатли, карамли
Кибр — манманлик
Коҳил — дангаса
Лабиб — доно
Мариз — касал
Миксар — сергап
Мудаввар — юмалоқ
Мутабассим — табассум қилувчи
Муқаввас — ёй шаклли
Пек — кўп, жуда
Сард — қаттиқ
Сақин — хасис
Сияҳ — қора
Талх — аччиқ
Узн — бурун
Фаҳим — фаросатли
Чашм — кўз
Чин — пешона чизиғи
Чотма — қўшилган, бирлашган
Шажиъ — ботир
Қалил — оз

www.ziyouz.com kutubxonasi

Ушбу китоб «Туркистон» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмасининг буюртмаси билан чоп этилди. Шартнома баҳосида харид қилинган қоғозга босилди. Қитобнинг нархи ҳам шу асосда белгиланди.

Инсоннинг кимлигини, унинг феъл-атворини қиёфасига қараб аниқлашга интилиш ҳамма халқларда учрайди. Мазкур китобчада ҳам бу борада қадимий шарқда тўпланган тажрибалар, кузатиш натижалари умумлаштирилган бўлиб, улар кўпчиликка манзур бўлади, деган умиддамиз.

Қиёфат ул-башар: (Қиёфага қараб аниқлаш) // Масъул муҳаррир М. Ҳакимжон).— Т.: Ғафур Ғулом номидаги Нашриёт-матбаа бирлашмаси, 1991.— б.

Физиогномика.

ББК 86.391

www.ziyouz.com kutubxonasi

Ғафур Ғулом номидаги Нашриёт-матбаа бирлашмаси

Литературно-художественное издание

ФИЗИОГНОМИКА

Художник **А. Ахмаджанов**

Ташкент, издательско-полиграфическое объединение им. Г. Гуляма

На узбекском языке

Адабий-бадиий нашр

ҚИЁФАТ УЛ-БАШАР

Муҳаррир *Ж. Сувонқулов*
Расмлар муҳаррири *А. Кива*
Техник муҳаррир *Р. Рахматуллина*
Мусаҳҳиҳ *С. Тоҳирова*

ИБ № 4989

Босмахонага 30.0791да берилди. Босишга 19.08.91 да рухсат этилди. Бичими 60×84/₁₆. Босмахона қоғози № 1. Адабий гарнитура. Юқори босма. Шартли босма табоғи 2,79. Шартли бўёқ оттиски. 3,03. Нашр табоғи 2,45. Жами 50000 нусха. 1131 рақамли буюртма. Баҳоси 3 с. 60 т. 83—91 рақамли шартнома.

Ғафур Ғулом номидаги Нашриёт-матбаа бирлашмаси, 700129, Тошкент, Навоий кўчаси, 30.

ЎзССЖ Матбуот Давлат комитети. Ғафур Ғулом номидаги Нашриёт-матбаа бирлашмасининг 1-босмахонасида босилди. 700002 Тошкент. Сағбон. кўчаси 1-берк кўча, 2-уй.

www.ziyouz.com kutubxonasi

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الذی قال فی کتابه الکریم لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم
والصلوة والسلام علی سیدنا محمدن الذی نزل فی شانه انک لعلی
خلق عظیم وعلی آله واصحابه الذین هذه بوانغوسهم بمتابعة النبی الحکیم اما
بعد از حمد وصلوات ضمایر منایر اولی الالباب وخواطر دریا مقاطر
احبابلاریمیزغه مخفی ومستتر قالماغایکه اوشبو رساله نینک موضوعی
علم قیافه وعلم فراست دورکیم غایتده شریف وضرور علملارجمله
سیدین دور زیراکه بو علم نینک محاوره واستعمال قیلغوچی کیشی
لار آدمیزاد نینک بشره سیدین معاینه ومشاهده قیلماق برله هر قنداغ
کیشی نینک خواه یخشی خصلت وخواه یمان خصلت وعادتلاریغه
هیچ تجربه وامتحان قیلماسدین مطلع واگاه بولغایلار اگر هر کیشی نینک
قیافه سیدین یخشی صفت وافعال حمیده لاری هویدا ومعلوم اولسه

ومصادقت قیلورلار واگر قیافتیدین یمان خصلت وافعال قبیحه‌لار
نمودار وظاهر اولسه انداغ کیشی بیرله صحبت وآشناکرچیلیکنی ترک قیلیب
انینگ صحبتیدین احتراز ایلاب شر وفسادیدین ایمین ومحفوظ
بولماقلاری لازم دور حکایت کیلتوروبدورلار کیم اوتکن زمان
حکمالاریدین بیرلاری اوز زمانلاریده کی خلایق نینگ شر وفسادیدین
خاطرلاری رنجیده بولوب اول ذات حکمت سمات شهردین تاشقاری
چیقیب بیر تاغ نینگ تغیه‌سیده استقامت توتمیش ایکانلار

اما دروازه‌سیغه بیر مصور کامل نینگ تعیین ایلاب قویمیش ایکان کیم
هر کیشی که شهر خلقیدین اول حکیم فیلسوف نینگ زیارت ایلماق نینگ

خواداالله اول تعیین قیلینمش مصور اول کیشی نینک صورتینی بر کاغذغه
تارتیب حکیم نینک خدمت لاریغه آلوب کیریب کورساتور ادیکان
حکیم اول صورت نینک علم قیافه قاعده سیغه خوب تفکر ایلاب
کوروب اگر قیافه سیدین اثر صلاح ظاهر بولسه ایچکاریغه کیرماقغه
رخصت بیریب انینک بیرله صحبت ایلار ایردی واگر اثر خیانت شرو سیدین
نمایان بولسه دروازه دین قایتماقغه رخصت بیرور ایردی کونلارده
بیر کون بیر کیشی اول حکیم نینک زیارت قیلماق اوچون کیلدی یا اول
مصور اوز عادتیغه موافق اول کیشی نینک صورتینی تارتیب حکیم نینک
خدمتیغه یاردی حکیم اول صورت نینک خوب ملاحظه قیلیب اول کیشی
نینک یمان وبدسرشت آدم ایکانیغه مطلع بولوب ایچکاریغه کیرماقغه
رخصت بیرمای دروازه دین قایتماقغه اشارت قیلدی اول کیشی پیام
یباردیکه ای حکیم اگرچه ظاهر بیرین یمان فعل لیک آدم ایکانیمغه قیافه
یوزاسیدین علم پیدا قیلدینک آنی راست و مسلم دور ولکن مین
ریاضت و محنت سببی دین تمامی یمان خصلت لاریمنی ترک قیلیب
اوزومنی یخشی صفت لار بیله متصف ایلاکان دور مین امید مندین
هیچ ضمیر نینک خاطر نیکغه کیلتورمه و صحبت فیض آثار نینک دین
محروم قایتارمه دیدی اندین سونک حکیم اول کیشی نینک اوز صومعه سیغه چرلادی

فرد حکیم عنه انی خوش بها می بیتی ○ طلب ایلاب کیتور وب صحبلاتیغی

صبر لاری بیرله الفت و معاشرت ایلاب بینه منزلیغه مراجعت قیلدی
پس بو علم نینگ فائده سی بیر ایکی طرفغه سرایت قیلادور اول شول که بو علم
نینگ اندازه سی بیرله کیشی اوزی نینگ عیب و نقصانلاریغه مطلع بولوب
اول یمان خصلتلاردین اوزی نینگ صبر اقیلادور ایکینچی فائده سی
اولدور که باشقه کیشی لارنینگ عیبلاریدین آگاه بولوب اولارنینگ شر
و ضرریدین اوزی نینگ ایمین ایتادور **حکایت** قیلیب دورلار که
حضرت امام جعفر صادق رضی الله عنه بیر کون سفرغه چیقتی لار شهرده
بیر آدم ادعیه لادی یخشی کیا سلار کیکان اوزیغه خوب آدابیب دواقول
کیشی امام نینگ یول لاریغی توسوب تواضع بیرله سلام قیلیب امام

نینک نام و مقاملاری و شهرلاری نینک سوردی امام نینک کیم ایکان
لیک لارینی فهملاب بیلیب اوزانکولاری نینک اوی یوب اخلاص و اعتقادی
نینک اظهار ایلاب و لذات نعمهان قیلماقی آرزوسیده اوزاویغه تکلیف قیلدیلار

اول جناب ولایتماب هرچند که عذر تیلاب دیلار ایرسه تا باره تکلیف نینک زیاده
قیلورلیدی اول جناب هرچند قیافه یوزراسیدین انینک عیوب و اخلاق
ذمیمه لارینی مطلع بولسه لارهم کوب عجز و تواضع بیلن لیک قیلغانلاری جهتیدین
لاعلاج تکلیف نینک قبول ایتیلار القصه اول کیشی اول جناب
نینک جلولاری نینک اوشلاب تیا کلاب شهرغه آلوب کیردی واو
حولی سیغه توشوروب اسباب مهماندارلیکنی خوب مهیا و طیارلاب

www.ziyouz.com kutubxonasi

حذمت لرنکا هوا اللایق بجا کیلتوردی ایرته سی حضرت امام مراجعت
قیلماقغه رخصت واجازت تیلادیلار ایرسه اول کیشی دیدیکه عجبا مننینک
طالعیم شوندانغ پست ایماس کون بولورموکه اوشبو وقت سیزنینک ماهی منیرنی
یولاذجناب رسول خدا اوز اختیارلریچه تشریف قدوم ایلاب نور قدملاری
بیرله کلبۀ تاریکیمنی منور ایلاب کمینه غلام حلقه بر کوشلاریغه حیف اولکه
نیچه کون جنابلاری ننینک حذمتلاریغه بجا قیلیب حذمت بهانه سی بیرله
بیر نیچه کنتی مواعظ ونصایح لاری غه اشیتمای صحبت کیمیا اثرلاریدین محروم
قالسم دیب چندان مبالغه قیلدی که ناچار امام ننینک انی خاطر خوش لیغی
اوچون نیچه کون انی حولاسیده توردیلار ضرور اولدی القصه بیرکون
رخصت سورار ایردیلار اول کیشی تاباره اظهار محبت قیلیب خذمت شایسته
قیلماقده ایردی وبالجمله امام ننینک حولاسیده ایکی هفته توروب کاندین سونکره
اوز منزل لاریغه قایتماقغه قصد ایلادیلار انده آطلاریغه مینماق بولغاندا ایرده
اول مکار لعین جهتتاکیدین بیر مساوده کاعذ آلوب اول جنابغه بیردی
اجوبه اوغوسلار تمامی مهماندارچیلیگغه قیلغان صرف لاریلمیش ودرحمله صرفنی
حساب ایلادیلار ایرسه نیکان اطلاری اسلحه لاری بیرله ایکینه لاریده کی
کیکان جامه لاریننی بهاسی بیرله برابر بولوب بودور اول جناب اندک اعیلاب
تحیرده قالیب امام ننینک قیلغان خرجاتنی بیرباقغه یانلاریده اقچه موجود ایمس ایکن

وجیده‌ین تمامی متاع و مرکب‌لاری نینگ قیلغان خرجاتینی عوض‌غه بهالاب
بریب اوزلاری پیاده و یالانغاچ و یلان ایاغ اوز جایلاریغه قایتی لار ۔

ایمیش دورلار که اول کیشیکه حضرت امام اعظم رضی الله تعالی عنه قیلدی کوز ملامک
کوک و کیچکینه و ایچکاریغه ادب بیله لکان کیشی ایدی هر کیشی اوشبو صورتده
بولسه البته مکر و حیله و خیانت لیک بدسیرت و بی حیا و بی شرم بولماغیغه
دلیل دور بو بیان علم قیافه فلاسفهٔ ارجمند و حکمای دانشمندلار آدمیزاد
نینگ تمامی اعضالاری نی یخشی اخلاق و یمان صفت لاریغه متصف بولماغیغه
ادراک بیله قیلماقیغه واسطه دور دیب معتبر ایلاب دورلار و هم تجربه قیلیب
کورکاندورلار که هر کیشی نینگ ظاهرده کی عضولاری باطنده کی بولغان خواه
یخشی خواه یمان صفت لاریغه دلالت قیلادور بو علم قیافه نینگ

www.ziyouz.com kutubxonasi

راست ایکنیغه اوشبو حدیث شریف ناطق دورکه ایتیب دورکه حدیث
كُلُّ طَوِيلٍ اَحْمَقُ اِلَّا عُمَرُ وَكُلُّ قَصِيرٍ فِتْنَةٌ اِلَّا عَلِي نقل قیلیب دوربلارکه
بر کیشی چراغ یاقیب کتاب مطالعه قیلماقغه مشغول ایردی بناگاه کتابده
کوردیکه سقالنینگ اوزون بولماغی صاحبینینگ احمق لیکیغه دلیل دور دیب

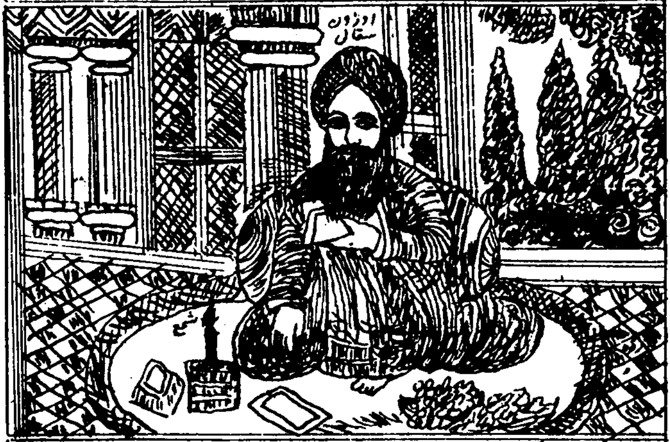

یاریمیش دور اول کیشی اوزینی سقالینی اوشلاب قراسه نهایتده اوزون
ایکان درحال منهم احمق لاقطاریدین بولماین دییب سقالینی محکم
توتاملاب اوزیغه اوزای ایدیکه اوشبو توتامیدین زیاده سینی چراغغه
کویدوروب بر قبضه سینی اکوب قالسم منگا کفایه دور دیب چراغ غه
توتوب ایردی سقالی تاما کویوب کیتی اوشبو ایشنی ارتکاب قیلماغی
علامت احمق لیغی ایردی علامت باشش هر کیشینینگ باشی

کته وچار سود تیکیس بولسه ساچلاری قلمین وقوتلیک بولسه اول کیشی
صاحب عقل وفهم وفراست لیک وهمت لیک وسخاوت لیک بولماغیغه
دلیلدور وهر کیشینی باشی کیچکینه وچوزوغ وساچلاری کم وتفنیس بولماغی
اول کیشی احمق وجاهل وذهنی پست وگمراه وبی تمیز بولماغیغه دلیلدور

علامت پیشانه اگر هر کیشینی پیشانه سی کینک بولسه وچیزیغ بولماکی تیکیس بولسه یا شیقه نشانی بولسه اول کیشی کینه جوی وبدنفس ویلغانچی والدر
ومتکبر وهوادار بولماغیغه دلیلدور وهر کیشی نینک پیشانه سی میانه بولوب
واو تر لاریده خط وچیزیغلاری بولسه اول کیشی راست سوز وآشنای
صادق وعقل وتدبیر وبخت ودولت لیغ بولماغیغه دلیلدور وهر کیشی
نینک پیشانه سی تار بولسه اول کیشی بیحیا ونادان وقورقاق وفلاکت
وکثافت لیک بولماغیغه دلیلدور وهر کیشینی باش طرفیدین قویدغه
قراب بر چیزیغ تارتیلغان بولسه اول کیشی اچیغ تیز واور وشقاق دایم
خفه لیکده تورماغیغه دلیلدور وبعضی لار ایتیبدورلار که پیشانه ده گی
چیزیغلار هر بیری اون یل لیک عمرغه دلالت قیلادور چنانچه چیزیغ عمر دور
بولسه اون یاشقه ایکی عدد بولسه یگرمه یاشقه اوچ عدد بولسه اوتوز یاشقه کیر یاقغه
علی هذا القیاس هر قنچه چیزیغ کوپ بولسه کوپ یاشقه کیر یاقغه دلالت
قیلادور **علامت قاش** هر کیشی قاشی کوپ اوزون وموی لاری

قالین بولسه اول کیشی درشت خوی و بی اقبال و متکبر و جاهل و نودرای
لیکیغه دلیل دور و هر کیشی نینک قاشی بیربیریغه اولانکان بولسه اول کیشی
الفت و شفقت لیک بولور اگر ایرکک کیشی نینک قاشی اینداغ بولسه خاتون نینک
یخشی کورادورغان بولور اگر خاتون کیشی نینک قاشی اینداغ بولسه جماع اوب
خوایلایدورغان بولور و هر کیشی نینک قاشی اوزون لیکده و قسقه لیکده
و قرالیکده میانه حال بولسه اول کیشی خوش فهم و دیانت لیک و مزاج
لطیف بولماغیغه دلیل دور و هر کیشی نینک قاشی نینک اوچی اینیکیچه کا بولسه و اول دلی
یوغان بولسه اول کیشی اوروشقاق و فتنه انگیز بولور و اگر قاشلاری
بلند بولسه اول کیشی عقلی کم و متکبر بولور و هر کیشی نینک قاشینی مویلاری
اوزون بولسه اول کیشی همت لیک و شجاعت لیک و جیغی تیز و اوروشقاق
بولماقیغه دلیل دور **علامت کوز** هر کیشی نینک کوزلاری کته و قرا بولسه اول کیشی
سست و بی غیرت بولور و اگر کیچکینه بولسه اول کیشی نکیل و کم فهم بولور
اما کته دکیچیک لیکده میانه بولسه اول کیشی حیا لیک و وفا لیک بولور
و هر کیشی نینک کوزی چوقور بولسه اول کیشی متکبر و فاسق و اوزنکا کیشینی
بالیدن حیدن قورقماس دورغان دلی بوزوق بولماقیغه علامت دور
و هر کیشی نینک کوزی ایرغیب چیقغان بولسه اول کیشی بی حیا و بخیل بولور
هر کیشی کوزینی تیز تیز آچیب یوموب تورسه اول کیشی الداغچی یا اوغری بولور

www.ziyouz.com kutubxonasi

وهر کیشینی کوزی کیته و قیزیل و بد علت و بد غبار بولسه اول کیشینی عمری
اوزون و پهلوان بولماغیغه دلیلدور اما چقیر کوزلوک کیشی بخیل و بد حیا
و بد همت بولور و هر کیشینی کوزی کیچکینه و کوک بولسه اول کیشی حیله گر و آلدمچی
و شهوت پرست بولور و هر کیشینی کوزی موشوکنی کوزیغه اوخشاش یومالا
بولسه اول کیشی سعادتمند و فرخنده لیک بولماغیغه دلیلدور کوزنینک
کیته و کیچیک لیکیده و قرا و قیزیل لیکیده میانه بولماغی اول کیشینینک خلق و بخشی
عادت لیک بولماغیغه دلیلدور و هر کیشی کوزینی آقیده قیزیل تامورلاری
بولسه اول کیشی شهوت پرست بولور **علامت قولاق** هر کیشینی قولاغی
کیته بولسه اول کیشی بخشی آدم بولور و ایشیتکان نیمه سه لارینی فراموش قیلمایدور
غان بولور عمری اوزون بعضی وقتده آچیغی کیلادورغان بولور هر کیشینی
قولاغی کیچکینه بولسه اول کیشی نادان و جاهل بولور اما قولاغی میانه بولسه
اول کیشی عقل و فراست لیک و سعادتمند بولور و هر کیشینی قولاغی
آستیده کی ملایم جایی سیر گوشت بولسه اول کیشی بد دولت بولور **علامت**
بورون هر کیشینی بورنی اینیچکا بولسه اول کیشی تکیل و کم عقل بولور هر کیشی نی
بورنی کیته و یلفاشکان بولسه و تیشوکلاری کیته بولسه اول کیشی پر شهوت بولور
و آچیغی تیز بولور و هر کیشینی بورنی ایگری بولسه اول کیشی ایکی یوزلوک و کینه
بولیغه کوب یورادورغان بولور و هر کیشینی بورنی اوزون و کیته و یوغان

www.ziyouz.com kutubxonasi

اوچی طوطی نینک تومشوغیغه اوخشاش بولسه اول کیشی بدولت بولور
اما کته کیچیک لیکده میانه بولسه خوش فهم و خوش فراست بولور کیشی
نی بورنی ایکی طرفی بلند و اورته سی پست بولسه اول کیشی کم بغل و قشاق بولور
علامت لب هر کیشینینک لبی سیر گوشت و قالین بولسه اول کیشی
احمق و بدمیز بولور و هر کیشی لارکا عداوت و خصومت ساخلایدورغان
بولور و هر کیشی نی لبی نفیس بولسه اول کیشی خوش فهم و طبعی نازک بولور و هر کیشینینک
لبی قرایاکوک بولسه اول کیشی بدنفس و بداصل بولور و هر کیشی نی لبی قزیل بولسه
اول کیشی سعادتمند و خوش اصل بولور و هر کیشینی لبی سریغ بولسه اول
کیشی کسلمند بولور علامت آغیز هر کیشینینک آغزی کته بولسه اول
کیشی یورک لیک و باقوت بولور و هر کیشی نینک آغزی کیچیک بولسه اول
کیشی یورک سیز و قورقاق بولور اگر خاتون کیشی نی آغزی کته بولسه انینک
اصلاح چاتیب بولس نعوذ بالله من ذالک علامت تیش
اگر هر کیشینی تیشی کته و بر بیریغه یاپوشقان بولسه اول کیشی شرارت پیشه
بولور و هر کیشینی تیشی میده و بر بیریدین اجرکان بولسه اول کیشی تن صحت
بولور و کرام کسل بولور و هر کیشینینک تیشی ایکری بولسه و تیکیش بولسه
اول کیشی الدامچی و خیانت کر بولور و هر کیشی نی تیشینی ارالاری احیق
و تیکیس بولسه و کته کیچیک لیکده میانه بولسه اول کیشی سعادت لیک

www.ziyouz.com kutubxonasi

وعدالت وانصاف لیک بولور وراست فعل لیک بولور و هر کیشینی
تیشی او توزیا او توز بیریا او توز ایکی عدد بولسه اول کیشی زیرک و بدولت
بولور و اگر او توز داندن کم بولسه فلاکت و قشاق بولور **علامت**
تیل هر کیشینی تیلی و کامی قیزیل بولسه اول کیشی سعادتلیک بولور
وخوشخوی بولور اما هر کیشینی تیلی قرا یا سریغ بولسه بدخوی ونحس طبیعت
لیک بولور **علامت** چاغ هر کیشینی چاغی آطنینک جاغیغه
او خشاش بولسه و کم گوشت بولسه اول کیشی خوشخوی بولور و هر کیشینی
و هر کیشینی جاغی گوشت دار بولسه اول کیشی نادان ومتکبر بولور اما
میانه بولسه اول کیشی عقل وفراست لیک و هنرمند بولور **علامت**
گردن هر کیشینی بوینی کلته بولسه حیله گر و آلدامچی بولور و هر کیشینی بوینی
اوزون و اینیچکا بولسه اول کیشی قورقاق و احمق بولور و هر کیشینی
گردنی سیر گوشت و یوغان بولسه اول کیشی راست سوزلایدور غان
وانصاف لیک و مصلحت ان بولور و هر کیشینی گردنیده چیزیغ بیر بولسه
عمری اوزون بولور و اگر ایکی عدد چیزیغی بولسه هنرمند بولور و اگر اوچ عدد
چیزیغی بولسه بدولت بولور **علامت یوز فرد** اگر بیر زشت
بولسه گیده رخساره نشاند ور خوی قتیغ جهلی بسیاره هر کیشینی نینگ
یوزی گوشت دار بولسه بد غیرت و هر نیم سیده یا دیدین تیز چیقار ادور

غان بولور ونادان وبدخوی بولور واکر یوزیده اصلا کوشتی بولسه
اول کیشی یمان نیت لیک ویمان اندیشه لیک بولور واکر میانه بولسه

خوشخوی بولور واکر هر کیمنی رنکی سریغ بولسه یمان نیت لیک بولور
علامت سقال هر کیشینی سقالی آز بولسه اول کیشی زیرک
ودانا عقلی کوب وهشیار بولور وهر کیشی تیکاراک سقال لیک بولسه
تمکین لیک وصبر قیلغوچی واندیشه لیک بولور وهر کیشینی سقالی کوب
واوزون بولسه اول کیشی نادان واحمق بولور وهر کیشینی سقالی کوب
قالین بولسه کمراه وبدفهم بولور علامت یلکا هر کیشینی یلکاسی
کم کوشت وآرغ بولسه اول کیشی دلیده یمان خیال فاسد لیک بولور
وهر کیشینی یلکاسی سیر کوشت ویوغان بولسه احمق لیکن نشانیدور
وهر کیشینی یلکاسیدین جون کوب بولسه کم عقل بولماغیغه دلیل دور

www.ziyouz.com kutubxonasi

وهر کیشینی بیلکاسی باجون ومیانه بولسه اول کیشی عقل وفراست لیک
ودولتمند وسعادتمند ومزاجی لطیف بولماغیغه دلیلدور وعلامت
بیلاک هر کیشینی بیلاکی اوزون توقولتوغی سیرگوشت بولسه اول کیشی
اقبال وبخت لیک وزرعی فراوان بولور وهر کیشینی بیلاکی کالته وتوکی
کم گوشت بولسه مبغل بولماغیغه دلیلدور علامت کوکراک هر کیشینی
کوکراکی کینک وسیرگوشت بولسه نیک بخت لیک نی نشانیدور

وهر کیشینی کوکراکی تار بولسه وکم گوشت بولسه اول کیشی نحس وبدبخت
لیکیغه دلیلدور علامت ایچاک هر کیشینی ایچاکی کته بولسه دولت
وسیر فرزند بولور واگر بر ایچاکی کته وبیری کیچیک بولسه بدبخت لیک
نشانیدور علامت قارون هر کیشینی قارنی کته بولسه احمق بولور
واگر میانه بولسه مصلحت دان وعقلی کامل وهشیار بولور وهر کیشینی

قارنیده بر عدد چزیغی بولسه اول کیشی تیغ برله اولادور واگر قارنیده
چزیغی ایکی عدد بولسه خاتون برله کوبراق الفت وصحبت قیلور واگر
اوچ عدد چزیغی بولسه عقل لیک وملا وهشیار بولور تاتورت وبیش عدد
چزیغ بولسه هم امراغ بولور واما هیچ خط وچزیغی بولماسه اول کیشی
اقبال مند بولور وهر کیشینی کیندیکی کته ویومالاق بولسه ودولت وسعادت
مند بولور علامت اوچه هر کیشی نینک اوچه سی یوغان بولسه قوت
وشجاعت لیک ومتکبر بولماغیغه دلیلدور وهر کیشی نینک قامتی بوکولگان
بولسه اول کیشی بیمار فعل لیک بولور وهر کیشینی بیلی اوزون بولسه اول
کیشی نحس طبیعت لیکیغه نشانه دور وهر کیشینی بیلی میانه بولسه سعادتمند
ونیک بخت لیکیغه دلیلدور علامت رنگ هر کیشینی رنگی
انار دانه سیغه اوخشاش قزیل بولسه اول کیشی تیز وتیز خفه بولادور غان
وهر ایشده شاشوب تورادورغان بولور وهر کیشینی رنگی کوک رنگ لیک
بولسه نیتی قلب بولور وهر کیشینی رنگی ده اق قزیل لیک بولسه خوش خلق وتحشیر
فعل لیک بولور وهر کیشینی رنگی قیزیلت بولوب آتا قراغه مایل بولسه بیمان
صفت لیک بولور وهر کیشی بغدای رنگ لیک بولسه خوش خلق وعاقل
وتیز فهم وخوش فراست ونیک بخت لیکیغه دلیلدور علامت بدن
هر کیشینی بدنی ملایم بولسه فهم ادراک لیک وطبع لطیف وآزاده بولور

www.ziyouz.com kutubxonasi

وهر کیشینی بدنی قتیغ بولسه باقوت بدتمیز وبی فهم بولور وهر کیشی نی
تیریسی تغیر وملایم بولسه یخشی افعال ویخشی صفاتلیک بولور علامت
موی هر کیشینی بدنیده کی مویلاری باقوت بولسه اول کیشی شجاعت لیک
وبهادرلیکیغه دلیلدور واگر ملایم بولسه اول کیشی قورقاق بولور واگر
درشت وملایم لیکده میانه بولسه ظاهر وباطنی ده صلاح ویخشی لیکیغه دلیلدور
وهر کیشینی کوکراکیده وقارنیده مویلاری کوپ بولسه اول کیشی ابله بولور وموی
کم بولسه لطافت لیک وعقلی زیاده بولور وهر کیشینی مویلاری سریغ بولسه
احمق لیکیغه دلیلدور واگر مویلاری ییریل بولسه پهلوان ودماغی
بدعلت بولور وهر کیشینی مویی قرالیکده وملایم لیکده میانه بولسه
عقل لیک ومزاجی یخشی بولماغیغه دلیلدور وهر کیشینی بدنیدان بیر تیشو
کدان بیر موی چیقسه بدولت بولماغیغه نشاندور واگر ایکی عدد موی چیقسه
هنرمند بولماغیغه دلیلدور واگر اوچ عدد موی چیقسه اول کیشی سیرعبادت
واگر تورت عدد موی چیقسه کسبغل وقشاق بولماغیغه دلیلدور واگر
مویلاری اینکیچکا بولسه بدفعل بولماغیغه دلیلدور علامت آواز
اگر هر کیشینی آوازی یوغان وبلند بولسه پهلوان بولور وآوازی ملایم
واینکیچکا بولسه تمامی فعل وخوشخویلاری یخشی بولور واگر هر کیشی دماغی
بیرله سوزلاسه متکبر بولور وهر کیشی بدآواز بولسه احمق بولور وملایم

www.ziyouz.com kutubxonasi

وسیکین سوزلایدورغان کیشی عاقل ودانا بولور وتیز سوزلایدورغان کیشی بدخلق بولور وهر کیشی سوزلاغانده قول برله اشارت ایلاب تورسه اول کیشی زیرک وفراست لیک بولور علامت کولکه
هر کیشی کولکانده قتیغ آواز برله قهقه اوروب کولسه نادان وبی حیا بولور
وکولکانده پست آواز برله کولادورغان کیشی خوش اندیشه وحیا لیک وخوش خلق وتمکین لیک بولور علامت قامت هر کیشینی بویی اوزون بولسه احمق بولور واگر قسقه بولسه فتنه بولور هر کیشی اورته بویلوک بولسه حکمت وفراست لیک بولور ودلی صاف بولور حکمالار ایتیبدورلار

که قامت نینک یخشی راغی اولدورکه هر کیشینی بویی اوزینی بیچه لاینه بربویه یکرمه بیچه کیلسه یخشی بولور اندین نه قدر کم بولسه اوشانچه نقصان

www.ziyouz.com kutubxonasi

بولور علامت رفتار هر کیشی یول یورکانده ایاغینی ایکری قویسه
کته لارنی غیبت قیلادورغان بولورو الارنینک یمان صفت سیر لیاد قیلا
دورغان بولور هر کیشنی یول یورکانده بیلینی واندین بیتینی قیملاتیب
یورسه اول کیشی آبنه دیکان دردغه مبتلا دور واکر یورکانده تیز تیز
یورسه قهر وغضب وجهالت لیک بولسه کیراک واکر یورکانده جوده کیکین
قدم قویسه غمکین لیک نشانیدور واکر یورکانده میانه یورسه ظاهر
وباطنی ده بخش صفت لیک بولور و هر کیشی یورکانده بیرنی قتیغ باسیب
یورسه شقی لیکینی نشانه دور علامت کف هر کیشینینک کفی سیر کوشت
بولسه بدولت بولادور و کف لاری قیزیل بولسه خوش فعل وطبعی
آزاده بولور واکر کف لاری سریغ رنک لیک بولسه فاسق وفاجر
بولور واکر آق وقرارنک لیک بولسه بدبخت لیک نشانیدور واکر
کف لاریده چیزیغلاری کوب یا آز بولسه اول هم یاندور واکر میانه
بولسه سعادتمند واقبال لیک علامت پنجه هر کیشینی پنجه لاری اوزون
بولسه عمری اوزون بولور واکر پنجه لاری اینیچکا وملایم بولسه نیک بخت
لیک نشانیدور واکر یومالاق وقتیغ وایکری بولسه بدبخت لیک
نشانیدور واکر پنجه لارینی یومکانده اراسی آچوق تورسه کمبغل بولور
واکر یومکانده جفس اولوب توره بدولت بولور علامت

تیرناغ هر کیشینی تیرناغلاری قیزیل بولسه علما وعقلی کامل وزیر بولور
وبد دولت وسخی طبع بولور واکر تیرناغلاری سریغ یا قرا بولسه اول کیشی
پریشانحال وکمبغل وبدبخت بولماغیغه دلیلدور **علامت** سان
هر کیشینی سانی کوشت دار بولسه اول کیشی کوپراغ خاتون سراغ عیش و
عشرت قیلور واکر سانی قتیغ بولوب مویلاری آز بولسه دولت بولور
وهر کیشینی اباغی سیرموی ویوغان بولسه اکثر عمریده پیاده یورادور وکمبغل
بولادور وهر کیشینی اباغی اوزون بولسه متکبر وحسد قیلغوچی بولور واکر
کلته بولسه کمبغل وافلاس لیک نشانیدور واکر میانه بولسه شجاعت
وسخاوت لیک بولور ونیک بخت ونیک ذات لیکیغه دلیلدور
علامت آشوغ هر کیشینی آشوغ سیر کوشت بولسه بددولت بولور
واکر آشوغیده جوزی بولسه کم فرزند بولور واکر بیر آشوغی کته وبیری کیچیک
بولسه اول کیشی اکثر عمری زندانده اوتار وهر کیشینی آشوغی کیچیک ویوما
لاق بولسه دولت بولور وهر کیشینی آشوغی اوزون وایکری بولسه
قشاق وبداقبال بولور **علامت پاشنه** هر کیشینی پاشنه سی
کیچیک وملایم بولسه بددولت بولماق نشانی واکر پاشنه سی کته وایکری
بولسه کمبغل بولور وهر کیشینی پاشنه سی کوشت دار ویوروکانده
یلفاشیب توغ رسه وایزی هم کته بولسه اکثر انداغ کیشی اوغری بولور **علامت**

اياغ هر كيشينی اياغی يومالاق و كم موی بولسه نیك بخت ليك و سعادتمند
و صاحب دولت بولماقيغه دليلدور و اگر اياغی چوزوق و يلفافشكان
بولسه مبتذل ليك نشانه سيدور و اگر اياغينی آستی ده چريغ بولسه اكثر ساده
يورادور و اگر اياغينی آستی سريق و ياقرا بولسه اول كيشی كم فرزند و فاسق و
فاجر بولور و اگر اياغی نينك آستی قيزيل و يومشاق بولسه عاقل و دولتمند
بولور و هر كيشينی ايكی اياغيده كوند النيكا قرا كاب و اگر بولسه اول كيشی دايم
انكليغ يورادور **علامت پنجه** هر كيشينی اياغ پنجه لاری اينكيچكا و اوزون
بولسه تيز فهم بولماغيغه دليلدور و اگر كلته و يوغان بولسه ذهنی پست
بولور و اگر پنجه لاری بر برليغه ياپوشكان بولسه لخشليغ علامتی دور و پنجه لاری
بر بريدين اچراكان بولسه پريشانخال بولور و اگر باشمالداغيدين اننيك
ياننيده گی پنجه سی اوزون بولسه اول كيشی بخت و اقبالمند و مالدار بولور
و كوب خاتون آلور و خاتونلاری اوز حضوريده اولادور و اگر ند كور پنجه
سی كلته بولسه خاتونيدين ايلكاری اولادور و اگر اياغ پنجه لاری كيچيك
بولسه اول كيشی بد اصل و يمان صفت ليك بولور و هر كيشينی باشمالداغی
كلته و يوغان بولسه اول كيشی جهان كشته بولور هر كيشينی اياغ تيرناغ
لاری سريغ ياقرا بولسه عيب دارليكيغه نشانه دور و اگر تيرناغلاری
قيزيل و مصفا بولسه هنرمند بولور اوشبو علم قيافه كا ماهر بولغان كيشيغه

www.ziyouz.com kutubxonasi

لازم دورکه هر کیشیده یمان صفت کا دلالت قیلادورغان علامت
لاری کوپراغ بولسه و یخشی صفت کا دلالت قیلادورغان علامتلاری
کمراغ بولسه اول کیشینی یمان لیکغه حمل قیلغای واگر یخشی صفت کا
دلالت قیلادورغان علامتلاری کوبراغ بولسه اول کیشینی
یخشی لیکغه حمل قیلغای واگر هر ایکی علامتی برابر بولسه یخشی و
یمان لیغیده میانه حال ایکان دیب آیتماق لازم دبول ذکر قیلین
غان علامتلار جمله‌سی ایرکک و خاتونغه مشترکدور

فصل

هر خیل علامتلار پیدا بولور هر کیشینی پیشانه‌سیده قولخالی بولسه
بدولت و بخت و اقبال بولور و هر کیشینی یلکاسی فیل نینک یلکاسی
غه اوخشاش دونکی بولسه بدولت بولور و هر کیشینی یلکاسی میمون
نینک یلکاسی اوخشاش کم کوشت و چوقور بولسه فلاکت و
قشاق بولور و هر کیشینی پاینباشیده سکز عدد استخوان بولسه
پادشاه بولور و اگر توقوز عدد بولسه بدولت لیک نشانی دور
و اگر اون عدد بولسه کمبغل لیک نشانی دور و اگر اون بر عدد
بولسه زهد و تقوا قیلغوچی بولور و اگر اون ایکی عدد بولسه رنج و غم نینک
کوب تارتادور و اگر اون اوچ عدد بولسه مال دار و اقبالمند بولور
و اون تورت عدد استخوانی بولسه بدکار و بدفعل بولور و اگر

www.ziyouz.com kutubxonasi

هر كيشينى ذكر بيده قرا خالى بولسه خاتون بر له كوبراغ معاشرت
قيلا دور و كونكلى خواهلا كاندك عشرت و مواصلت كا يتادور

بيت

كيمكه حكمتله ناسه قيليدى نظر
هر الشى بمقتضاى فرايين نزر

خاتمة الكتاب

تمت

بيد المنشى محمد يونس بن ملا حكيم
جان تاشتى

www.ziyouz.com kutubxonasi